

ZARZĄDZENIE nr 120.74.2025

BURMIISTRZA ŁABISZYNA

z dnia 29. grudnia 2025r.

W sprawie przyjęcia Planu Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjnego (OWE) w Gminnym Żłobku w Łabiszynie

Na podstawie art.30 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz.1153), art.6d ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2025 r. poz.798 ze zm.) oraz §7 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lata 3 (Dz.U. z 2024r. poz.1882) **zarządzam co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Plan Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjny (OWE) w Gminnym Żłobku w Łabiszynie, stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2.Wykonanie zarządzenia powierza się dyrektorowi Gminnego Żłobka w Łabiszynie.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

BURMISTRZ
Jacek Idzi Kaczmarek

Plan Opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny (OWE) Gminnego Żłobka w Łabiszynie

*Misją żłobka jest **stworzenie bezpiecznego i przyjaznego miejsca**, w którym dzieci otoczone ciepłem, profesjonalną opieką i wsparciem będą radośnie i harmonijnie rozwijały się we własnym indywidualnym tempie, jednocześnie ucząc się funkcjonowania w grupie.*

I. Podstawowe informacje dotyczące funkcjonowania żłobka

1. Wizytówka:

Nazwa Instytucji: Gminny Żłobek w Łabiszynie

Organ prowadzący: Gmina Łabiszyn

Nr wpisu do rejestru: **27669/Z**

Lokalizacja: ul. Powstańców Wielkopolskich 17a, 89-210 Łabiszyn

Dostępność do środków transportu: Żłobek znajduje się w pobliżu innych instytucji edukacyjnych- do Szkoły Podstawowej i Miejskiego Przedszkola jest około 5min pieszo. Przed żłobkiem znajduje się parking dostępny dla rodziców przywożących i odbierających dzieci.

Bliskość terenów zielonych: W pobliżu żłobka znajduje się las, a przed samym budynkiem niewielki ogródek kwiatowy. W żłobku znajduje się patio, które umożliwia zabawy na świeżym powietrzu. Każdego dnia spacerujemy z dziećmi po okolicy i poznajemy uroki naszego miasta. Odwiedzamy między innymi ukwiecony rynek, park, kładkę nad Notecią, spacerujemy przy lesie.

2. Struktura i zasoby:

Żłobek dysponuje 30 miejscami dla dzieci, które dzielą się na 2 grupy: młodszą Kotki (10dzieci) i starszą Motylki (20 dzieci), które odpowiednio przebywają na 2 salach. Grupy nie są jednorodne, a jedynie zbliżone wiekowo i co roku kształtowane są na podstawie wieku aktualnie przyjętych dzieci.

Przyjęć do Żłobka dokonuje Dyrektor na podstawie pisemnego wniosku o przyjęcie do żłobka, wypełnionego prawidłowo i złożonego przez rodziców dziecka. Żłobek prowadzi nabór przez cały rok, w miarę posiadanych wolnych miejsc. Szczegółowe zasady naboru dzieci zawiera *Regulamin rekrutacji do Gminnego Żłobka w Łabiszynie*, który co roku jest aktualizowany.

Pierwszym etapem pobytu dziecka w żłobku jest **adaptacja**. Adaptacja przeprowadzana jest zawsze z udziałem rodzica. To czas na zapoznanie się dziecka z nową przestrzenią i nowymi opiekunami. To także czas budowania wzajemnego zaufania między rodzicami, a placówką. Czas adaptacji nie jest ściśle określony, a jedynie zarysowany w *Ramowym planie adaptacji*. Plan ten oraz wskazówki dla rodziców i personelu zawarte są w osobnym dokumencie *Adaptacja w Gminnym Żłobku w Łabiszynie*.

Kierownictwo i kontakt:

Dyrektor: Ewa Niedbalska

Kontakt: zlobek@labiszyn.pl, tel. 530 112 274

Pracownicy:

W żłobku zatrudnione są 4 opiekunki, które z pełnym profesjonalizmem, a zarazem dużą empatią sprawują opiekę nad dziećmi. Wspierają je 3 pomoce opiekuna o wielkim sercu i dużym doświadczeniu w opiece nad maluchami, dbają one także o porządek i posiłki. O czystość w naszym żłobku dodatkowo dbają sprzątaczkę, a nad właściwą pielęgnacją dzieci oraz profilaktyką prozdrowotną czuwa pielęgniarka. Wszystkimi działaniami kieruje Pani dyrektor, która jednocześnie uczestniczy w życiu żłobka jako dodatkowa opiekunka. Wszyscy pracownicy posiadają wymagane kwalifikacje i doświadczenie, a także zgodnie obowiązującymi przepisami prawa spełniają pozakwalifikacyjne wymogi dla osób zaangażowanych w opiekę nad dziećmi. Pracownicy stale szkolą się i podnoszą swoje kompetencje, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Bezpieczeństwo i dostosowanie do potrzeb dzieci:

Żłobek ma podjazd dla wózków do wejścia głównego oraz toaletę dostosowaną do potrzeb dzieci niepełnosprawnych ruchowo. Do żłobka mogą być przyjęte dzieci z niepełnosprawnością, jednak uzależnione jest to od możliwości zapewnienia właściwej opieki konkretnemu dziecku, w zakresie odpowiedniego przygotowania personelu i zasobów żłobka. Wszystkie meble, przedmioty codziennego użytku i zabawki w żłobku są dostosowane do potrzeb dzieci, co potwierdzają atesty i certyfikaty. Żłobek posiada i stosuje *Procedury bezpieczeństwa w Gminnym Żłobku w Łabiszynie* oraz *Standardy Opieki nad Małoletnimi w Gminnym Żłobku w Łabiszynie*.

3. Przestrzeń:

Żłobek znajduje się na jednej kondygnacji. Opieka sprawowana jest **w 2 salach** pełniących równocześnie funkcję miejsca do aktywności, zabawy, jedzenia i odpoczynku. Sale połączone są korytarzem.

Przy każdej sali jest **toaleta** dostosowana do potrzeb dzieci, umożliwiającą mycie rąk i załatwianie potrzeb fizjologicznych (miska ustępowa, nocniki) samodzielne lub przy wsparciu opiekuna. W toaletach są przewijaki wyposażone w szuflady do przechowywania pieluch przypisane konkretnym dzieciom. Przewijaki są tak usytuowane, aby zapewnić dzieciom komfort i intymność podczas czynności higienicznych.

W każdej sali są leżaczki przypisane do konkretnych dzieci, które w czasie aktywności dzieci przechowywane są w szafach, dzięki temu zwiększa się powierzchnia do zabawy i działań opiekuńczych. Na salach są też dostosowane do wysokości dzieci stoliczki i krzeselka. Umożliwiają one ćwiczenie samodzielności przy spożywaniu posiłków i stwarzają możliwości do aktywności przy stole (np. malowanie, układanki).

Wszystkie meble, wyposażenie żłobka, zabawki i materiały edukacyjne posiadają odpowiednie certyfikaty i są stale monitorowane przez personel pod kątem bezpieczeństwa.

W żłobku jest **szatnia** wyposażona w przypisane konkretnym podopiecznym szafki, oznakowane w sposób czytelny dla dzieci (znaczką), znajdują się w nich zapasowe ubrania oraz wierzchnia odzież na spacer. Dostarczane regularnie przez rodziców. Wszystkie ubrania są podpisywane. W szatni rodzice mogą oczekiwać na dziecko, a przy niej znajduje się też tablica informacyjna dla rodziców jak np. harmonogram dnia, jadłospis, aktualne informacje.

W żłobku dostępna jest **strefa zabaw konstrukcyjnych**.

Na każdej sali znajdują się w niej różnego rodzaju klocki dostosowane do stopnia rozwoju dzieci. Klocki są przechowywane w pudłach oznakowanych w sposób zrozumiały dla dzieci, co pozwala im orientować się przestrzeni i samodzielnie podejmować decyzję, którymi klockami chcą się aktualnie bawić. Dzieci mogą budować na dywanie i przy stoliku.

W żłobku dostępna jest **strefa zabaw ruchowych**

W sali wszystkie meble i zabawki są ustawione w taki sposób, aby duża część podłogi była dostępna do zabaw ruchowych. Cała podłoga na salach pokryta jest wykładziną dywanową, co zwiększa bezpieczeństwo podczas zabawy. Dzieci chętnie na niej tańczą, skaczą, biorą udział w proponowanych aktywnościach ruchowych. W żłobku mamy do dyspozycji wpierające i uatrakcyjniające aktywności ruchowe między innymi piłki, pachołki, obręcze, tor przeszkód, tunel.

W żłobku dostępna jest **strefa zabaw muzycznych**

Na salach znajdują się proste instrumenty i odtwarzacz cd, które są wykorzystywane podczas aktywności muzycznych. Opiekunki starają się dołączać do piosenki-śpiewem, tańcem, gestem i zachęcają do tego dzieci. Kierują uwagę dzieci na dźwięki instrumentów, ich natężenie oraz zasady działania. Dzieci mają możliwość zabaw instrumentami oraz innymi przedmiotami codziennego użytku wydającymi dźwięki jak np. stukanie drewnianymi klockami

Wejście do żłobka

Drzwi do żłobka są stale zamknięte, a wejście do niego jest możliwe tylko po użyciu dzwonka do drzwi wejściowych i wpuszczeniu do środka przez pracownika. Podczas drzemki w żłobku prosimy o nieużywanie dzwonka, a wejście do środka możliwe jest po skontaktowaniu się z opiekunkami telefonicznie. Odpowiednia informacja znajduje się przy dzwonku. Zasady poruszania się po żłobku przez rodziców i inne osoby postronne określone zostały w *Procedurach kontroli osób wchodzących do żłobka i spotykających się z dziećmi w Gminnym Żłobku w Łabiszynie*.

4. Ruch na świeżym powietrzu realizujemy podczas spacerów po okolicy.

Spacer odbywają się codziennie, chyba że warunki atmosferyczne uniemożliwiają wyjście na zewnątrz lub wynika to z organizacji konkretnego dnia (np. bal przebierańców). W miesiącach letnich wydłużamy czas pobytu na zewnątrz poza godzinami największego upału. Zawsze zwracamy się do rodziców z prośbą o przygotowanie zestawu ubrań do wyjścia na zewnątrz stosownego do aktualnych warunków pogodowych, w sezonach przejściowych prosimy o pozostawienie w szafkach odzieży umożliwiających ubieranie „na cebulkę”. W zależności od wieku i możliwości motorycznych podopieczni biorą udział w spacerach korzystając z wózków spacerowych lub samodzielnie idąc przy wężu spacerowym. Dla zwiększenia bezpieczeństwa dzieci wąż jest wyposażony w dodatkowe opaski zabezpieczające przed odłączeniem się dziecka od grupy. Spacer odbywają się pod nadzorem opiekunek i pomocy opiekuna. Podczas spacerów poznajemy okolicę, skupiając się na zielonych przestrzeniach miasta. W razie potrzeby dzieci podczas spaceru mają dostęp do wody pitnej. Zasady spaceru zawarte są w *Procedurze bezpieczeństwa podczas spaceru w Gminnym Żłobku w Łabiszynie*.

5. Posiłki:

Dzieci otrzymują 4 posiłki o stałych porach. Przygotowane są przez firmę cateringową i rozdzielane w siedzibie żłobka. Jadłospis na cały tydzień przygotowany i opracowany przez dietetyka jest umieszczony w miejscu ogólnodostępnym dla rodziców-na tablicy ogłoszeń przy szatni i w aplikacji Live Kids. Dzieci jedzą na naczyniach wielorazowego użytku korzystając z metalowych sztućców (dostosowanych i atestowanych dla dzieci), dzięki temu warunki spożywania posiłków są zbliżone do warunków domowych. Dzieci jedzą na sali, w której przebywają w ciągu dnia, stosownie do wieku i możliwości korzystają ze stolików i krzeseł lub młodsze z krzesełek do karmienia. Każde dziecko ma możliwość decydowania czy zje dany posiłek, ile zje i w jakim tempie, czy będzie używało sztućców czy też nie. W zależności od wieku i stopnia samodzielności opiekunki wspierają dzieci podczas posiłków-pokazują jak jeść, zachęcają, proponują, ale nie zmuszają do jedzenia. W czasie posiłków opiekunki oraz pomoce opiekuna są stale obecne przy dzieciach i obserwują grupę, nawet gdy dzieci jedzą już samodzielnie. Przez cały czas pobytu w żłobku dzieci mają zapewniony dostęp do wody pitnej.

6. Czynności higieniczne:

Przed każdym posiłkiem i po nim dzieci myją ręce- samodzielnie lub przy wsparciu opiekunek i pomocy opiekuna. Kształtują przez to pozytywne nawyki zdrowotne, uczą się samodzielności, rozwijają koordynację ruchową, uczą się funkcjonowania w grupie (ręce myją po kolei).

Wszystkie dzieci są przewijane zgodnie z indywidualnymi potrzebami na przewijaku znajdującym się w łazience przy każdej sali. Personel reaguje na sygnały płynące od dzieci (np. płacz) i równocześnie monitoruje stale suchość pieluszki. W razie potrzeby przewija dzieci w każdym momencie dnia, niezależnie od tego jakie aktywności są aktualnie podejmowane.

Stosownie do wieku i gotowości oraz informacji wyływającej od rodzica, dzieci uczą się stopniowego korzystania z nocnika i toalety. Nie mamy wyznaczonego wieku od jakiego rozpoczynamy takie działania, lecz uzależniamy je od obserwacji zachowań dziecka i jego funkcjonowania w żłobku i w domu (np. werbalnie lub niewerbalnie pokazuje, że chce skorzystać z toalety). Przed rozpoczęciem wprowadzania kolejnych etapów samodzielności w korzystaniu z toalety, konsultujemy je z rodzicem. Zanim podejmiemy pierwsze próby w placówce, prosimy o utrwalanie nabytych umiejętności w domu i o rozmowę z dzieckiem w domu jak to będzie wyglądało w żłobku.

7. Odpoczynek

W żłobku stwarzamy dzieciom warunki do odpoczynku w 2 formach:

W każdej sali są leżaczki przypisane do konkretnych dzieci, wykorzystywane zwłaszcza podczas drzemki. Istnieje też możliwość wypoczynku na macie sensorycznej lub materacyku podczas aktywności w ciągu dnia. W zależności od potrzeby dostępne jest także łóżeczko ze szczebelkami i bujaczek jako miejsca do relaksu i odpoczynku. Dzieci mogą odpoczywać także przy cichej zabawie na dywanie.

8. Zabawa

Zabawa to podstawowa forma aktywności małych dzieci. Daje im możliwość rozwoju, uczenia się i zapewnia dobre samopoczucie, a jej podstawowym celem jest ekspresja siebie i poznawanie świata. W zabawie dzieci badają otaczającą je rzeczywistość, tworzą relacje społeczne, budują wyobrażenia o sobie i innych, naśladują lub tworzą coś nowego. Zabawa pozwala dzieciom testować swoje pomysły, eksperymentować, odkrywać i ponosić porażki w bezpiecznym środowisku. Wraz z rozwojem dzieci zabawa ewoluuje, rozbudowuje się i wzbogaca o kolejne nowe elementy. To właśnie dlatego tak bardzo wpływa na wszechstronny rozwój dziecka, ponieważ wspiera zdobywanie kolejnych doświadczeń

i utrwała już znane schematy działań. Ponadto pozwala regulować emocje i uczyć się zasad panujących w społeczeństwie. Zabawa, zwłaszcza w grupie, zwiększa poczucie wspólnoty i wzmacnia pozytywną atmosferę emocjonalną.

W żłobku dominują zabawy dowolne, spontaniczne związane z dostępnymi zabawkami, bezpiecznymi przedmiotami codziennego użytku, czy elementami naturalnymi. To dzieci są głównymi inicjatorami zabaw, opiekunki starają się towarzyszyć w zabawie, jeśli sytuacja wymaga tego modelować ją lub inspirować do poszukiwań nowych form działania. **Wszystkie aktywności proponowane dzieciom mają formę zabawy i są tak organizowane, by poza aspektem edukacyjno-rozwojowym przynosiły dzieciom satysfakcję.**

9. Spotkania z ciekawymi osobami i poznawanie zawodów, miejsc o ważnej funkcji społecznej

Organizujemy spotkania z ciekawymi osobami np. strażak, policjant, leśniczy mają one charakter krótkiej pogawędki połączonej z aktywnościami dostosowanymi do potrzeb i możliwości dzieci (np. wizyta policjanta-przechodzenie po pasach). Spotkania mogą odbywać się w siedzibie żłobka lub najbliższej okolicy podczas spaceru np. odwiedziny biblioteki, poczty. Zasady spotkań są określone w Procedurze

10. Dodatkowe zajęcia rozwijające

Istnieje możliwość zorganizowania w żłobku dodatkowych zajęć rozwijających, prowadzonych przez osoby z zewnątrz. Mogą odbywać się one w godzinach pracy żłobka zgodnie z Procedurą kontroli osób wchodzących do żłobka i spotykających się z dziećmi. Organizacja takich zajęć jest uzależniona od liczby chętnych dzieci, a koszty pokrywają w całości rodzice. Zajęcia takie muszą być zgodne z założeniami planu OWE, być w pełni dostosowane do potrzeb i możliwości dzieci oraz prowadzone przez osoby z odpowiednim przygotowaniem oraz kwalifikacjami.

Aktualnie w żłobku odbywają się zajęcia taneczno -rozwojowe prowadzone przez PAARO.

11. Kontakt z ekranami

Ze względu na liczne badania wskazujące na bardzo negatywny wpływ na rozwój dziecka z powodu zbyt wczesnego kontaktu z najnowszymi technologiami, a zwłaszcza z ekranami i płynącymi z nich bodźcami, powodującymi przeciążenie układu nerwowego małego dziecka, oraz ze względu na zalecenia WHO ograniczania korzystania z ekranów przez dzieci (do lat 2 bez kontaktu z ekranami, do lat 5 maksymalnie 2 h dziennie) nasz żłobek nie używa ekranów przy żadnych aktywnościach dzieci. Organizujemy czas pobytu w żłobku taki sposób, aby dzieci mogły rozwijać się harmonijnie, a opiekunki są zobowiązane do używania telefonu na sali tylko w sytuacjach koniecznych np. robienie zdjęć podczas aktywności dzieci.

12. Zasady organizacji pracy w żłobku:

Wszyscy pracownicy są wprowadzani w swoje obowiązki zgodnie z *Procedurą wdrażania nowych pracowników*.

W pracy na sali z dziećmi ważne jest **stała uwaga i koncentrowanie się na podopiecznych**- obserwowanie i reagowanie na ich działania, emocje i sygnalizowane potrzeby. Opiekunki i pomoce opiekuna **stale monitorują bezpieczeństwo i rozwój dziecka. Aktywnie słuchają, wspierają i motywują do aktywności**. Jeśli jest taka potrzeba **towarzyszą przy uspokajaniu się dziecka**- przytulają i mówią spokojnym głosem, pomagają w zasypianiu, towarzyszą i wspierają w czynnościach higienicznych.

Podczas drzemki opiekunki stale obserwują i towarzyszą podopiecznym. Czas ten wykorzystują także na uczestnictwo w wewnętrznych spotkaniach organizacyjnych lub szkoleniowych (także online), prowadzenie wewnętrznej dokumentacji, dokonywanie samooceny swojej pracy, omawianie i planowanie dalszych działań i aktywności w ramach planu OWE lub komunikowanie się z rodzicami-osobiście lub innymi kanałami. To także czas na działania organizacyjne i dekorację sal i żłobka, przygotowanie materiałów do kolejnych aktywności i zabaw.

Ramowe zasady pracy określa *Regulamin pracy* oraz *Zasady pracy w Gminnym Żłobku w Łabiszynie*.

13. Żłobek pracuje w oparciu o plan OWE, który jest zaakceptowany przez organ prowadzący (Burmistrza Łabiszyna). Plan OWE jest co roku analizowany i w razie potrzeby aktualizowany, zgodnie z obowiązującymi przepisami przy ocenie Planu OWE uwzględniane jest zdanie rodziców zawarte w przeprowadzanej co roku ankiecie satysfakcji. Wszystkie działania w żłobku wynikają i są zgodne z prawami zawartymi w *Konwencji o prawach dziecka*.

14. Cele opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjne żłobka wynikające z jego Statutu:

1. Zapewnienie dziecku opieki w warunkach bytowych zbliżonych do warunków domowych;
2. Zagwarantowanie dziecku właściwej opieki pielęgnacyjnej oraz edukacyjnej, przez prowadzenie zajęć zabawowych z elementami edukacji, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka;
3. Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych uwzględniających rozwój psychomotoryczny dziecka, właściwych do wieku dziecka;
4. Wyrabianie u dzieci umiejętności życia w grupie, kształtowanie postaw społecznych;
5. Usamodzielnianie dzieci zgodnie z ich wiekiem i poziomem rozwoju;
6. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu, dbanie o bezpieczeństwo dzieci w żłobku oraz w czasie zajęć prowadzonych poza nim;
7. Zapewnienie dzieciom prawidłowego żywienia dostosowanego do wieku i diety dziecka (podstawowej lub eliminacyjnej), zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami w zakresie dietetyki;
8. Podejmowanie działań promujących zdrowie i prawidłowe odżywianie.

15. Metody opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjne:

Metodyka pracy z dziećmi w żłobku opiera się na uniwersalnych zasadach realizowanych niezależnie od pory dnia, miejsca, sytuacji i rodzaju aktywności podopiecznych. Ponieważ wszystko co się dzieje w żłobku poczynając od zabawy i aktywności przez działania wynikające z realizacji harmonogramu dnia (np. jedzenie, odpoczynek, czynności higieniczne) aż po budowanie relacji opiekuna z dzieckiem i relacji pomiędzy dziećmi ma charakter opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny, kluczowe elementy pracy z dziećmi w naszym żłobku to:

1. Relacje z dziećmi.

Opiekunki tworzą wzajemne relacje z dziećmi pełne szacunku i wyrozumiałości. Dbają o ciepłą, domową atmosferę, są łącznikiem między placówką, a domem. Do opieki nad jedną grupą przypisane są te same osoby, co wpływa na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci, z czasem dzieci zapoznają się z całym personelem, aby łatwiej poradziły sobie z nieobecnością swojego stałego opiekuna. Przy każdej czynności uprzedzamy dzieci co będziemy robić, odnosimy się do dzieci i siebie nawzajem z szacunkiem

2. Ścisła współpraca z rodzicami.

Personel utrzymuje z rodzicami stały kontakt osobisty i za pomocą najnowszych technologii (aplikacja żłobkowa, telefon, mail). Informuje o swoich obserwacjach, niepokojących objawach oraz postępach w rozwoju dziecka we wszystkich sferach opieki i rozwoju. W sposób życzliwy i otwarty pozyskuje od rodziców informacje o funkcjonowaniu dziecka w domu, a także jego nawykach oraz etapach w rozwoju samodzielności, zarówno przed przyjęciem do żłobka jak i podczas sprawowania opieki nad dzieckiem przez instytucję. Personel wspiera rodziców w ważnych etapach rozwoju takich jak np. odpieluchowanie. Rodzice zapraszani są na zebrania, do udziału w rodzinnych konkursach plastycznych oraz na indywidualne rozmowy o rozwoju dziecka przy omawianiu arkusza obserwacji rozwoju dziecka- dwa razy w roku. Mogą śledzić działania żłobka poprzez Facebook i aplikację mobilną Live Kids. Rodzice jako osoby, które mają największy wpływ na kształtowanie dziecka są traktowani z szacunkiem i wyrozumiałością, jednocześnie oczekuje się od nich współpracy i szczerości w kontakcie z opiekunkami. Zasady współpracy i obowiązki rodziców wobec żłobka zostały określone w statucie żłobka, regulaminie organizacyjnym, umowie o świadczenie usług żłobkowych oraz innych procedurach dotyczących funkcjonowania żłobka.

3. Aktywne słuchanie.

Komunikacja opiekunek z każdym dzieckiem opiera się o aktywne słuchanie, czyli nazywanie i komentowanie zachowań dziecka, jego działań i emocji oraz wspieranie go w werbalnym i niewerbalnym sygnalizowaniu swoich potrzeb. Aktywne słuchanie wyraża się też przez zainteresowanie działaniami i emocjami konkretnego dziecka, a także przez uważność w obserwacji podopiecznych.

4. Włączanie się do zabawy/aktywności dzieci.

Opiekunki i pomoce opiekuna są stale w pobliżu dzieci i włączają się w ich aktywności lub wycofują z nich w zależności od zaobserwowanej potrzeby dzieci w tym zakresie. Pracownicy nie narzucają zabaw ani aktywności lecz proponują i motywują do podejmowania kolejnych wyzwań. Są otwarci na propozycje wspólnej zabawy wpływające od podopiecznych, ale potrafią wycofać się w sytuacji, gdy dziecko dąży do samodzielności lub podejmuje aktywności i zabawy z innym dzieckiem. Opiekunki umożliwiają dziecku decydowanie czy włączy się w proponowaną aktywność oraz czym i z kim będzie się bawić.

5. Dostarczanie materiałów, przedmiotów i narzędzi.

Opiekunki dostarczają dzieciom materiały, przedmioty i narzędzia, które mogą rozwijać i wzbogacać aktywności i zabawy dzieci. Mogą podawać dodatkowe elementy tak, aby dziecko samo eksplorowało poprzez zabawę lub używać ich równolegle do dziecka, aby obserwowało jak to działa, a następnie samo spróbowało podjąć dalszą aktywność. Opiekunki cierpliwie czekają aż dziecko podejmie kolejne etapy zabawy/aktywności, nie ponaglają i nie wykonują zadań za nie. Personel dostarcza elementów do zabawy takich jak:

- zabawki, dostosowane do wieku i etapu rozwoju dzieci w ilości zapewniającej swobodny dostęp dla każdego uczestnika aktywności
- elementy naturalne, aby umożliwić kontakt z przyrodą
- bezpieczne przedmiotów codziennego użytku, tak aby dziecko zapoznało się i mogło rozwijać swoje kompetencje w zakresie używania ich np. kubek, zakręcane pudełko, grzebień.

6. Pomaganie dzieciom w zrozumieniu świata.

Opiekunki nazywają i tłumaczą to, co się dzieje i co będzie się działo. Opisują otaczającą dziecko rzeczywistość dostępnym językiem, łączą przyczyny i skutki, opisują rzeczywistość używając chronologii (co dzieje się po czym). Nowe czynności powtarzają, tak aby je utrwalać. Dają dzieciom czas na samodzielną eksplorację nowych przedmiotów i zasad ich działania.

16. Harmonogram dnia w żłobku:

6:30- 8:10 Przyjmowanie dzieci, indywidualny kontakt z rodzicami, zabawy i aktywności dowolne

8:15- 8:30 Czynności higieniczne przygotowujące do śniadania,

8:30- 9:00 Śniadanie

9:00- 9:30 Czynności pielęgnacyjne i higieniczne, toaleta

9:30-10:00 Przywitanie, przedstawienie dzieciom planu dzisiejszego dnia, aktywności tematyczne wynikające z przewodniego tematu na dany tydzień - zabawy edukacyjne, muzyczne, plastyczne, ruchowe

10:00-10:15 Czynności higieniczne przygotowujące do II śniadania,

10:15-10:30 II śniadanie

10:30- 10:45 Czynności pielęgnacyjne i higieniczne, toaleta oraz przygotowanie do spaceru

10:45-11:15 Spacer lub inne aktywności ruchowe, gdy spacer jest niemożliwy

11:15- 11:30 Czynności higieniczne przygotowujące do obiadu,

11:30- 12:00 Obiad

12:00- 14:00 Czynności higieniczne przygotowujące do drzemki, popołudniowa drzemka

14:00- 14:30 Budzenie się dzieci, zabiegi pielęgnacyjne i higieniczne przygotowujące do podwieczorku

14:30- 14:45 Podwieczorek

15:30- 16:30 W oczekiwaniu na rodziców odpoczynek, zajęcia relaksacyjne, wspólne czytanie, zabawy dowolne, pożegnanie i podsumowanie dnia, indywidualny kontakt z rodzicami

Stałe elementy harmonogramu dnia w żłobku to aktywności wykonywane codziennie o tej samej porze, czyli przywitanie, czynności przygotowujące do kolejnych posiłków (np. mycie rąk, siadanie przy stoliku), 4 posiłki o stałych porach oraz spacer, drzemka i pożegnanie. Powtarzalność tych elementów buduje w dzieciach poczucie bezpieczeństwa i pomaga w harmonijnym funkcjonowaniu w ciągu dnia, zaspokajając podstawowe potrzeby dziecka. Umożliwia też utrwalanie znanych już czynności i stopniowe poszerzanie ich zakresu w dążeniu do samodzielności (np. nauka samodzielnego jedzenia- najpierw rączkami potem przy użyciu sztućców)

Elementy zmienne harmonogramu to aktywności i zabawy inicjowane przez same dzieci lub opiekunki, obejmujące różne sfery rozwoju. Dzieci mają stały dostęp do wszystkich stref aktywności na sali, na której aktualnie przebywają.

W każdym tygodniu stwarzamy możliwości do różnego rodzaju aktywności w oparciu o jeden konkretny temat związany z otaczającą nas rzeczywistością (np. wiosenne kwiaty, morze, jesienne liście, bałwanek). Tematy są ujęte w *Rocznym planie aktywności*, aktualizowanym co roku i dostępnym dla opiekunek i rodziców (w biurze dyrektora oraz w aplikacji Live Kids). Zakres proponowanych aktywności jest dostosowywany do aktualnego zaangażowania i możliwości dzieci, uwzględnia różne sfery rozwoju i obejmuje aktywności artystyczne (np. plastyczne, muzyczne, taneczne), kształtowanie kompetencji matematycznych (np. segregowanie, tworzenie zbiorów, orientacja w przestrzeni), rozwój językowy (np. wierszyki, piosenki, poznawanie i naśladowanie odgłosów, gimnastyka buzi) rozwój motoryki dużej (np. nauka chodzenia, podskoki, tory przeszkód) i motoryki małej (np. zabawy związane z manipulowaniem precyzyjnym, układanie puzzli, zakręcanie i odkręcanie)

II. Działania personelu, wskazówki metodyczne i planowane aktywności:

1. W codziennej pracy naszego żłobka respektujemy prawa dzieci.

Szanujemy dzieci, ich potrzeby i emocje, wspieramy ich rozwój przez różne działania.

1.1. Lista działań personelu wspierających autonomię dziecka podczas czynności higienicznych:

- opiekunki i pomoce opiekuna opisują i pokazują czynności higieniczne (np. jak myjemy ręce)
- zachęcają i chwalą samodzielne próby czynności higienicznych
- nie pośpieszają, ani nie krytykują dzieci
- informują dziecko o podejmowanych przez siebie czynnościach (np. Informują, dziecko będzie przewijane w sposób dla niego zrozumiały np. „Zmienimy pieluszkę”)

1.2. Lista działań personelu wspierających samodzielność dziecka podczas posiłków:

- opiekunki i pomoce opiekuna dają dzieciom na posiłek tyle czasu, ile potrzebują
- zachęcają do samodzielnego jedzenia
- dostarczają odpowiednich narzędzi: sztućców, talerzyków, kubeczków
- pokazują jak jemy, wspierają i asekurują pierwsze próby samodzielnego jedzenia
- stałe obserwują dzieci podczas posiłku, nawet gdy dzieci jedzą już samodzielnie

2. Budujemy bezpieczne oparte na szacunku relacje z dziećmi

2.1. Sposoby nawiązywania relacji z dziećmi dające im poczucie bezpieczeństwa:

- stały kontakt wzrokowy z dzieckiem, w miarę możliwości przebywanie z nim na jednym poziomie (np. siadamy na dywanie lub kucamy tak, aby dziecko widziało twarz opiekuna)
- otwarta postawa wobec dziecka (uśmiech, otwarte ramiona) i oczekiwanie na jego ruch, tak by to dziecko decydowało czy chce i potrzebuje bliskości
- budowanie więzi poprzez stałość opiekuna-2 opiekunki prowadzące daną grupę
- łagodny ton głosu, spokojne proste komunikaty
- reagowanie na potrzeby dziecka
- wspieranie w trudnych sytuacjach takich jak rozstanie z rodzicem, czy zmęczenie, przez bliskość, delikatne przytulenie lub głaskanie
- dostrzeganie indywidualnych cech każdego dziecka i dostosowywanie swojego zachowania do jego potrzeb

2.2. Sposoby reagowania werbalnie i niewerbalnie na zachowania dzieci:

- Opiekunki dołączają do zabawy lub oddalają się obserwując potrzeby dzieci w tym zakresie
- szanują jeśli dziecko sygnalizuje, że chce się bawić samo
- pozwalają dzieciom popełniać błędy i zachęcają je do samodzielných prób naprawiania ich (jeśli dziecko jest na to gotowe np. „Jeśli rozsypałeś klocki, spróbuj je teraz pozbierać”)

- akceptują emocje wyrażane przez dzieci („Rozumiem, że jesteś smutny”)
- okazują dzieciom szacunek, używają form grzecznościowych np. proszę, dziękuję, witają się z dziećmi, używają ich imion
- na zachowania pozytywne reagują uśmiechem, gestem (np. kiwnięciem głową, „Brawo!”) lub werbalną pochwałą doceniając zawsze wkład pracy i zaangażowanie, a nie efekty (np. „Widzę, że poukładałeś zabawki, dużo się napracowałeś.”)
- na zachowania negatywne reagują spokojnym i krótkim komunikatem dostosowanym do możliwości percepcyjnych dziecka (np. „Nie bijemy kolegów, to boli:), gestem (np. stop-wyciągnięcie ręki), proponują alternatywę (np. „Zamiast rzucać klockami możesz zbudować z nich drogę”),
- nie krzyczą, nie karają tylko pokazują konsekwencje i następstwa działań (np. „Jeśli rozlałeś wodę trzeba ją powycierać”)
- Żłobek posiada Standardy Ochrony Małoletnich i wszyscy pracownicy znają je i przestrzegają ich.

2.3.Sposoby komunikowania dzieciom aktywności w ciągu dnia i zmian z tym związanych:

- opiekunki uprzedzają dzieci o tym co będą robić (np. zmienimy pieluchę) i obserwuje reakcję dziecka, by upewnić się, że maluch rozumie sytuację
- informują dzieci werbalnie i niewerbalnie (np. gest) o kolejnym punkcie dnia(np. zaraz będzie obiad, pokazując gestem jedzenia)

3. Wspieramy u dzieci poczucie przynależności i uważności na inne osoby.

3.1.Działania rozwijające u dzieci poczucie przynależności do grupy oraz zainteresowanie innymi:

- przestrzeń w żłobkowej sali jest tak zorganizowana, by dzieci mogły obserwować co robią inni (kwadratowe stoliki, duża powierzchnia do wspólnych zabaw ruchowych)
- w każdej grupie opiekunki codziennie witają i żegnają się z dziećmi w stały sposób, jest to forma rytuału powitania i pożegnania np. w formie piosenki, wierszyka, gestów
- opiekunki modelują interakcje społeczne dzieci podczas zabawy np. ustalają, że robimy coś po kolei, bawimy się razem i pokazują jak to można zrobić
- opiekunki starają się aranżować wspólne zabawy dzieci o podobnych zainteresowaniach np. rzucamy do siebie piłkę

3.2.Działania wspierające rozwój autonomii u dzieci:

- opiekunki dają dzieciom tyle czasu ile potrzebują na np. ubieranie się, jedzenie, zabawę, nie pospieszają i nie wyręczają dzieci w czynnościach, które dzieci są w stanie wykonać same np. zbieranie klocków do pudełka
- stwarzają możliwości do pomagania sobie nawzajem przez dzieci np. mówią: podaj koledze czapkę
- wspierają samodzielność przy rozwiązywaniu konfliktów, lub jeśli sytuacja tego wymaga pomagają w znalezieniu rozwiązania, np. gdy jest spór między dziećmi o zabawkę ustalamy czy bawimy się razem, czy po kolei

-umożliwiają dzieciom podejmowanie decyzji stosownie do ich możliwości rozwojowych np. wybór zabawki, koloru kredki, aktywności w danej chwili, dbają by wybór nie był skomplikowany (np. do wyboru pokazują dwa kolory)

3.3.Działania wspierające komunikację dzieci w grupie:

-opiekunki podpowiadają dzieciom jak można współpracować (np. robimy to po kolei)

-są w pobliżu, gdy dzieci decydują z kim chcą się bawić

-koncentrują się na pozytywnych komunikatach korygujących zachowanie, czyli podpowiadają co może dziecko zrobić w danej sytuacji, a unikają mówienia czego nie ma robić

-opiekunki ustalają zasady funkcjonowania w grupie i wyjaśniają je, przypominają o nich dzieciom w konkretnych sytuacjach

3.4.Działanie wspierające wspólne celebrowanie świąt:

Wspólne świętujemy różne uroczystości i ważne dla dzieci wydarzenia. W miarę możliwości w celebrowaniu świąt udział biorą wszystkie dzieci i opiekunki.

- **Urodziny dzieci:** Wspólne śpiewamy „Sto lat” tańczymy i składamy życzenia (najpierw opiekunki pokazują jak to robią, potem chętne dzieci też składają życzenia koleżance/koledze), jubilat ubiera koronę i robimy pamiątkowe zdjęcie w urodzinowej ramce, od opiekunek otrzymuje w prezencie dyplom urodzinowy
- **Święta związane z rodziną** np. Dzień Mamy, Dzień Taty, Dzień Babci i Dziadka rozmawiamy z dziećmi o rodzinie, dzieci wykonują z pomocą opiekuna drobny prezent (np. Portret Mamy, laurkę)
- **Boże Narodzenie** ubieramy żłobkową choinkę, rozmawiamy o tradycjach, jemy uroczysty obiad wigilijny przy wspólnym stole w odświętnym ubraniach (dzieci i opiekunki), robimy pamiątkowe zdjęcia, śpiewamy kolędy, dzieci otrzymują drobne prezenty (np. Pierniczki)
- **Wielkanoc:** Dekorujemy jajka, rozmawiamy o świątecznych tradycjach, jemy odświętny obiad wielkanocny przy wspólnym stole w odświętnym ubraniach (dzieci i opiekunki), robimy pamiątkowe zdjęcia, szukamy drobnych prezentów od zajączka (np. Kolorowe pisanki)
- **Święta tematyczne**, takie jak np. dzień kropki, dzień dyni: cały tydzień poświęcamy aktywnościom związanym z danym tematem angażując w miarę możliwości wszystkie zmysły i różne sfery działań (artystyczna, muzyczna, ruchowa), angażujemy rodziców poprzez zachęcanie do przygotowania np. stroju w danym kolorze lub wspólnej pracy plastycznej z dzieckiem na dany temat (np. dynia). Każdego roku ustalamy jakie święta będziemy obchodzić i zawieramy to w *Rocznym planie aktywności*

- celebrowanie świąt o charakterze kulturowym i religijnym uzgadniamy z rodzicami

-pozwalamy dzieciom na odmowę lub rezygnację z części świętowania (np. przytulania przez inne dzieci)

- przy celebrowaniu świąt związanych z rodziną staramy się zaprosić odpowiednio rodziców lub dziadków do żłobka, przy odbiorze dziecka robimy wspólne zdjęcie rodzinne, zachęcamy do spędzenia reszty dnia razem z dzieckiem

4. Zapewniamy dzieciom warunki do poznawania i doświadczania otaczającego świata.

4.1. Wspieramy i stymulujemy poznawanie i doświadczanie otaczającego świata przez:

- obserwowanie z dziećmi zjawisk interesujących je i komentowanie ich (np. stukasz klockiem, to jest głośne)
- zabawy w kąciach tematycznych (np. kuchnia, ogrodek), które zmieniają się w zależności od aktualnych zainteresowań dzieci, tematów z którymi pracujemy
- pokazywanie dzieciom jak można bawić się konkretnymi zabawkami na różne sposoby i zachęcanie do naśladowania (np. budujemy wieżę i burzimy ją, zachęcamy dziecko do takiej zabawy)
- organizowanie aktywności z użyciem przedmiotów codziennego użytku, elementów naturalnych (np. liście i rośliny, kasztany, szyszki, owoce i warzywa – zawsze są przygotowane do kontaktu z dziećmi – umyte, pozbawione ostrych lub niebezpiecznych części)
- umożliwianie dzieciom obserwacji przyrody i zachodzących w niej zmian w żłobku i podczas spacerów np. obserwowanie wzrostu cebulki kwiatowej w doniczce, obserwowanie i kierowanie uwagi dzieci na zmiany w otoczeniu wynikające z pór roku (kolory liści na drzewach, pojawiające się kwiaty)

4.2. Wspieramy i stymulujemy myślenie przyczynowo-skutkowe przez:

- opisywanie tego co się dzieje w ujęciu chronologicznym (najpierw to, potem to)
- zachęcanie dzieci do przewidywania skutków (np. gdzie pojedzie autko, którym się bawisz?)
- wykorzystywanie czynności dnia codziennego do tworzenia sytuacji edukacyjnych (np. ubieranie, jedzenie, spacer, zabawa):
 - nauka manipulowania różnymi przedmiotami (np. zakładanie butów),
 - wykonywanie czynności odwracalne i nieodwracalne (np. zapinanie i odpinanie zamka błyskawicznego)
 - robienie prostych doświadczeń (np. wrzucenie lodu do ciepłej wody)
 - sprawdzanie nowych rozwiązań (mówimy i zachęcamy do sprawdzenia co się stanie gdy np. odwrócimy zabawkę, inaczej ułożymy klocki)

4.3. Wspieramy i stymulujemy używanie określeń dla cech przedmiotów przez:

- określamy np. kolor, kształt, wielkość przedmiotów, którymi dzieci się bawią lub których używają (np. budujemy wieżę z niebieskich klocków, duże auta ustawiamy na półce, małe wkładamy do koszyczka)
- określamy relacje między przedmiotami (duże-małe, blisko-daleko) w czynnościach codziennych i w czasie zabawy

4.4. Wspieramy i stymulujemy używanie określeń przestrzennych poprzez:

- używanie w kontakcie z dziećmi określeń takich jak nad, pod, obok
- opisywanie tego co robimy używając tych określeń (kładę piłkę na półkę, wydaję auto z pudła)
- zabawy ze wskazywaniem gdzie ma znaleźć się przedmiot (np. połóż książkę na stole)

5. Tworzymy środowisko sprzyjające mówieniu, słuchaniu i porozumiewaniu się

Wspieramy i stymulujemy rozwój gotowości i umiejętności porozumiewania się przez:

5.1. Mówienie do dzieci:

- w sposób zrozumiały dla dzieci (proste słownictwo, spokojny ton głosu, dostosowujemy tempo mówienia)
- zadajemy pytania, najpierw zamknięte (wymagające odpowiedzi: tak lub nie) z czasem pytania otwarte (wymagające szerszej, bardziej precyzyjnej odpowiedzi)
- zachęcamy do kontaktu werbalnego np. mówimy co robimy, co widzimy, opowiadamy co robią inni
- przy mówieniu włączamy gesty, by dzieci lepiej rozumiały co mamy na myśli (np. „idziemy spać” i zamykamy oczy kładąc głowę) im mniejsze dziecko, tym większe wsparcie gestem przy mówieniu

5.2. Aktywne słuchanie:

- Cierpliwie czekamy na odpowiedź dziecka, a nie mówimy za nie
- zadajemy dodatkowe pytania rozszerzające (Co się stało? Uderzyłeś się? Pokaż gdzie Cię boli?)
- parafrazujemy komunikaty od dziecka i odczytujemy jego intencje (np. Dziecko: „pa, pa” opiekun: „Tak też pójdziemy na spacer”)
- patrzemy na dziecko, które mówi lub pokazuje coś gestem
- mówimy: słucham Cię

5.3. Wzbogacanie słownictwa dzieci:

- używamy słów z różnych kategorii, nowe słowa powtarzamy kilka razy powoli
- wprowadzamy nowe słowa w oparciu o gest, rysunek lub inny znany dziecku kanał (np. opiekunka mówi: „Rzucam piłkę” i rzuca ją)
- ograniczamy ilość nowych słów w wypowiedzi, tak by dzieci je zrozumiały
- stosujemy pełne nazwy np. przedmiotów, pełne zdania bez infantylizowania, zdrabniania, modyfikowania (np. Idziemy spać, a nie idziemy aaaa)
- staramy się mówić w pierwszej osobie tak, by dziecko się tego nauczyło („Myję ręce, bawię się klockami”)

5.4. Przykładowe aktywności podejmowane w żłobku wspierające mówienie, słuchanie i porozumiewanie się:

- **rozmowy z dziećmi:**

- słuchamy-mówimy- słuchamy (tak by nie przytłoczyć dziecka ciągłym słuchaniem opiekuna, włączamy dziecko w rozmowę, zachęcamy do wypowiadania się)
- wykorzystujemy każdą sytuację do rozmów (spacer, zabawa, ubieranie się)
- odwołujemy się do wspólnie dzielonych doświadczeń (pamiętasz, że na wczorajszym spacerze widzieliśmy kaczki, jak pływały?) oraz osobistych doświadczeń dziecka (w domu masz pieska jak on szczeka?)

- **komunikowanie się dzieci ze sobą i z pracownikami:**

-stwarzamy sytuacje, w których dzieci mogą rozmawiać ze sobą (swobodna zabawa, zabawy z odgrywaniem ról np. Zabawy w sklep, dom)

-wspieramy rozwój komunikacji przez zabawy z personelem (np. zabawa w telefon z opiekunką)

-wspieramy komunikację przez przykłady i wskazówki (mówimy do dziecka „Możesz zapytać: Aniu czy mogę się bawić z tobą?”)

- **aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu, słuchaniu, oglądaniu książek:**

-codziennie witamy się piosenką, wspólne śpiewamy proste piosenki z gestami (np. po śniadaniu)

-codziennie wspólne czytamy (np. po podwieczorku, w oczekiwaniu na posiłek) opiekunka może sama czytać lub włączyć audiobooka jednak stale włącza się w opowieść np. gestem, mimiką twarzy, komentarzem)

-organizujemy miniprzedstawienia dla dzieci (np. przedstawienie w wykonaniu opiekunek z wykorzystaniem pacynek-zwierzątek, kukiełek lub obrazków do krótkich wierszy lub piosenek dla dzieci)

-dzieci samodzielnie lub z opiekunem oglądają książki, bawią się nimi, zachęcamy je do pokazywania lub opowiadania co widzi na obrazkach, następnie czytamy stopniowo coraz dłuższe teksty (dostosowane do wieku dziecka),

-zadajemy proste pytania: Co dziecko widzi na obrazkach? O czym był tekst?

6.Kształtujemy otoczenie w sposób umożliwiający rozwój sprawności fizycznej dzieci i angażowanie zmysłów

6.1.Wspieramy rozwój sprawności dzieci w zakresie dużej motoryki:

-stosownie do wieku i aktualnego stopnia rozwoju każdego dziecka oceniamy indywidualnie zakres jego możliwości ruchowych, także po konsultacji z rodzicami (np. czy samodzielnie chodzi, podskakuje)

-wspieramy maluchy w procesie nauki chodzenia od raczkowania, przez wstawanie, chodzenie z asekuracją aż po samodzielne chodzenie (zawsze po konsultacji z rodzicem na jaki etapie jest dziecko w domu)

-motywujemy, zachęcamy, ale nie naciskamy na przechodzenie do kolejnych etapów nauki chodzenia

-utrwalamy zaznane już ruchy, dajemy dzieciom czas i przestrzeń na powtarzanie ich tak długo jak są tym zainteresowane np. chodzenie na czworakach, turlanie się, chodzenie, skakanie

-stwarzamy dzieciom warunki do podejmowania nowych wyzwań związanych z przemieszczaniem się, zdobywaniem nowych umiejętności motorycznych (np. zabawy w tor przeszkód, przechodzenie przez tunel)

-wykorzystujemy sytuacje codzienne do ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej np. przy jedzeniu samodzielne trafianie łyżeczką do buzi

6.2.Wspieramy rozwój sprawności dzieci w zakresie małej motoryki:

-stwarzamy sytuacje umożliwiające ćwiczenie sprawność rąk i palców np. zgniatanie, rozdzieranie papieru, zabawy miękką masą, precyzyjne chwytanie małych przedmiotów, układanie puzzli, budowanie wieży z klocków)

-umożliwiamy dzieciom zabawy w zamykanie i otwieranie, zakręcanie i odkręcanie, wkładanie i wyjmowanie ze środka mniejszych przedmiotów

-zapewnimy dzieciom dostęp do narzędzi i materiałów rozwijających sprawność motoryki małej (pudełka różnej wielkości, masy plastyczne, puzzle, różne klocki)

6.3.Wspieramy rozwój percepcji zmysłowej;

-dajemy możliwość zabaw sensorycznych, dotyk- przez zapoznavanie się z różnymi fakturami, dotykanie ich rękami, stopami, przytulanie się (np. zabawy kaszą, ryżem, szyszkami, dotykanie roślin, przytulanie misia)

-organizujemy aktywności związane z poznawaniem wielozmysłowym: zapachu, smaku, wyglądu i faktury (np. przy poznawaniu owoców i warzyw)

-angażujemy zmysły podczas spacerów- (np. pytamy: Jak pachną kwiaty? Powąchajmy je, Jak śpiewają ptaki? Posłuchajmy ich)

6.4.Lista aktywności wspierających rozwój sensoryczny:

-zabawy angażujące zmysły wzroku, słuchu , węchu, dotyku i smaku

-Ścieżki sensoryczne- chodzenie po różnych fakturach (np. piasek, puszysty dywan, piana)

-zabawy wodą, piaskiem, kaszą, ryżem, masami plastycznymi (np. masa solna)

-malowanie rękami (małe i duże formaty)

-słuchanie dźwięków- z otoczenia np. podczas spaceru jedzie samochód, szczeka pies; lub celowo wydawanych np. dźwięki instrumentów, stukanie, klaskanie

-wąchanie zapachów-zwłaszcza podczas aktywności związanych z poznawaniem natury i roślin np. wąchanie kwiatów lub warzyw i owoców

-smakowanie różnych poznawanych owoców i warzyw

- **Przykładowe zabawy i aktywności wspierające rozwój motoryki małej:**

-Zabawy różnymi klockami- budowanie i burzenie

-Wkładanie i wyjmowanie z pojemników

-Zamykanie i otwieranie, zakręcanie i odkręcanie

-Przelewanie i przesypywanie różnych materiałów np. kaszy, ryżu

-Zabawy papierem-chwytywanie, zginiatanie, rozdieranie

-Malowanie-placami, pędzlami, gąbeczkami

-Zabawy masami-np. ciastoliną, masą solną, ciastem-wałkowanie, kulanie, rozplaszczanie, rwanie na mniejsze części i sklejanie w jedną kulkę, wycinanie foremką, lepienie konkretnej formy np. serce

-Przyczepianie, odczepianie, zapinanie i odpinanie np. elementów ubioru

-Wciskanie przycisków, zabawy „Poppit”

- **Przykładowe zabawy i aktywności wspierające ćwiczenie koordynacji wzrokowo-ruchowej i równowagi:**

- Samodzielne jedzenie-ręką i przy użyciu sztućców
- Mycie rąk
- Samodzielne ubieranie się (stosownie do możliwości dzieci ubieranie skarpetek, czapki, butów itp.)
- Sprzątanie zabawek- wkładanie ich do pudła, odkładanie na półkę
- Chodzenie po śladzie np. linii, ścieżce
- Zabawy z piłką-rzucanie, łapanie, turlanie po podłodze
- Malowanie, wyklejanie, kolorowanie
- Przekładanie z rączki do rączki, podawanie sobie po kolei przedmiotów lub zabawek
- Zabawy z bańkami mydlanymi- łapiemy bańki, próbujemy nadmuchać bańkę

- **Przykładowe zabawy wspierające czucie głęboki oraz kształtujące schemat własnego ciała**

- Turlanie się po dywanie, huśtanie się na bujaczkach, przechodzenie przez tunel lub inne przeszkody np. pod stołem
- Otulanie kocykiem, przytulnie się do dużego misia
- Masowanie- masowanie stóp rączek maluchów u starszych dzieci np. wierszowane masażyki na plecach typu „Pisze pani na maszynie”

7. Zapewniamy dzieciom warunki do twórczej ekspresji i kontaktu z różnymi wytworami kultury:

- zapewniamy dzieciom materiały umożliwiające dzieciom kreatywne działanie
- dajemy przestrzeń i czasu na działania twórcze
- doceniamy proces twórczy, a nie efektu (np. mówimy: pięknie pracowałeś, a nie: ale ładny obrazek)
- podkreślamy wartość samej pracy twórczej
- nazywamy te co dzieci robią bez poprawiania ich i oceniania
- stwarzamy warunki do ekspresji twórczej przez taniec, ruch, śpiew
- umożliwiamy dzieciom kontaktu ze sztuką o wysokiej wartości artystycznej (np. malarstwem, rysunkiem, muzyką klasyczną)
- dobieramy utwory o wysokiej jakości muzycznej- zarówno jeśli chodzi o jakość odtwarzania jak i repertuar
- zapewniamy dostęp do książek z szatą graficzną wysokiej jakości i albumów ze zdjęciami (nie jaskrawe, przeładowane, zniekształcone obrazki, tylko proste obrazki odwołujące się do rzeczywistego wyglądu)
- umożliwiamy dzieciom malowanie, rysowanie na dużych płaszczyznach na wysokości ich wzroku (np. malowanie na kartonie przyklejonym pionowo do stabilnych konstrukcji)

7.1. Lista działań zachęcająca dzieci do wyrażania twórczej ekspresji w różnych formach

- **Muzyka:** słuchanie muzyki, piosenek, naturalnych dźwięków, wydawanie dźwięków-stukanie, granie, grzechotanie, śpiewanie lub klaskanie, taniec, naśladowanie gestów, rytmiczne wykonywanie ruchów
- **Plastyka:** malowanie rękami i za pomocą różnych narzędzi np. pędzli, gąbeczek, stempli, rysowanie, wyklejanie, wydzieranie, prace z użyciem mas plastycznych, tworzenie kompozycji z naturalnych elementów-np. stroiki świąteczne
- **Słowa:** mówienie wierszyków wraz z dziećmi (np. dokańczają lub uzupełniają „brakujące słowa”, z czasem powtarzają wierszyk lub go zmieniają np. na swoje imię), śpiewanie piosenki (zasady jak przy wierszykach), wyrazy dźwiękonaśladowcze (np. Jak robi kotek?, brum brum, gdy bawimy się autem), zabawy głosem (cicho-głośno, zabawy w aku-ku)

7.2. Lista działań zachęcająca dzieci do łączenia różnych form ekspresji -np. taniec i śpiew, słuchanie muzyki i malowanie:

Wykorzystywanie różnorodnych materiałów- przy zabawach twórczych udostępnianie dzieciom materiałów skierowanych do danej aktywności:

- np. instrumenty muzyczne, ale także innych wydających dźwięki np. stukanie w drewno lub metalowy garnek, grzechotka lub jakiś element w pudełku
- np. przy pracach plastycznych wykorzystywanie elementów naturalnych jak liście, szyszki, kwiaty oraz kreatywne wykorzystywanie przedmiotów codziennego użytku lub opakowań np. papierowe talerzyki, pudełka po chusteczkach, rolki, tuby, skarpetki

7.3. Lista działań zachęcająca dzieci do poznawania różnych wytworów kultury:

-teatrzyki dla dzieci w wykonaniu opiekunów

-słuchanie muzyki wykonywanej na żywo (gra na gitarze, dzwonkach, flecie)

-słuchanie muzyki klasycznej z nagrania

-oglądanie repliki malarstwa i rzeźby (np. obrazy o tematyce pór roku, zwierzętach, roślinach)

-czytanie i oglądanie książek o wysokich walorach artystycznych – językowych (np. wiersze autorów klasyki poezji dziecięcej jak np. Jan Brzechwa, Julian Tuwim, Aleksander Fredro) i graficznych (np. obrazki w książkach odpowiednie dla dzieci-nie przekolorowane, nierozpraszające i przeładowane ilością szczegółów, zniekształcone lub przerażające dla dzieci)

BURMISTRZ
Jacek Idzi Kozłowski